

Nieuwsbrief ProDemos

nummer 3 | 2020

p. 4-5 | Ineens was ons gebouw aan de Hofweg leeg. Geen leerlingen, geen collega's. Lees hoe onze organisatie omschakelde en hoe ProDemos omgaat met de coronamaatregelen.

p. 6-7
Nieuw:
de ProDemos
Podcast!

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

In dit nummer

De coronacrisis heeft een enorme invloed op ons allemaal. In deze nieuwsbrief lees je hoe ProDemos docenten nu digitaal ondersteunt in hun lessen burgerschapseducatie en hoe het voor docenten is om digitaal les te geven. Ook spreken we lokale politici en wetenschappers over online besluitvorming en presenteren we onze podcast.

p. 8 | De digitale docent

p. 9 | Kamerlid op de webcam

p. 10 | Begeleiders aan het woord

p. 12 | Lokale democratie in tijden van corona

p. 14 | Column Tom Kunzler

ProDemos: Van Terschelling tot Terneuzen

Door het hele land wil en kan ProDemos actief zijn bij gemeenten. We bieden alle gemeenten de gelegenheid aan onze kind- en jongerenprojecten deel te nemen. We lichten graag een paar bijzondere feitjes uit het afgelopen jaar uit.

Nieuwe Nederlanders

Na succesvolle pilots in Amsterdam en Utrecht spelen we Democracy nu ook met een geheel andere doelgroep: nieuwe Nederlanders, waaronder statushouders. Deelnemers vinden het op een leuke manier leerzaam en ze beschouwen het als een eer om op deze manier ontvangen te worden door de gemeente.

Doorgaande leerlijn in Dongen

De gemeente Dongen betreft jonge burgers al vroeg bij de lokale democratie. De gemeente werkt met een doorlopende leerlijn, waarbij kinderen in groep 8 van de basisschool Democracy spelen op het gemeentehuis, jongeren uit de onderbouw van de middelbare school een aantal dagen meelopen met wethouders en raadsleden en de bovenbouw meedoet aan een Lagerhuisdebat tussen jongeren en raadsleden.

Samenwerking in Zeeuws-Vlaanderen

De drie Zeeuws-Vlaamse gemeenten, Hulst, Sluis en Terneuzen, hebben gezamenlijk ons spel Democracy in bruikleen. Deze samenwerkende gemeenten hebben een instructie gevolgd waardoor ze het spel kunnen spelen met eigen begeleiders. De gemeenten kunnen hierdoor heel flexibel hun planning regelen met de deelnemende basisscholen uit de regio.

Terschelling

Jaarlijks organiseren we een Jongeren-gemeenteraad op Terschelling.

Spel in bruikleen

Met steeds meer grotere gemeenten werkt ProDemos samen. Zo hebben Amsterdam, Utrecht, Groningen, Enschede en Breda een Democracy-spel in bruikleen gekregen om daar zoveel mogelijk kinderen kennis te laten maken met de gemeente. Een band opbouwen vanuit de gemeente met jonge burgers kan niet vroeg genoeg beginnen.

Bereik naar locatie, alle projecten

Plaatsen waar ProDemos in 2019 projecten uitvoerde:

- Plaatsen waar ProDemos projecten uitvoerde voor scholieren
- Plaatsen waar ProDemos projecten uitvoerde voor een breed publiek

Griffiedag 2020

ProDemos organiseert op vrijdag 27 november 2020 de Griffiedag, een inspirerende en informatieve dag voor griffiers en medewerkers van de griffie met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. We besteden aandacht aan de verschillende manieren waarop gemeenten de opkomst bij verkiezingen kunnen helpen verhogen en staan stil bij de diversiteit van gemeenteraden. Verschillende groepen in de Nederlandse samenleving zijn ondervertegenwoordigd in de lokale politiek en voelen

zich niet vertegenwoordigd door de politici in de gemeenteraad en het College. Hoe schadelijk is dat voor de democratie? Ook kijken we naar de opkomst van nieuwe (lokale) partijen met Chris Aalberts (Erasmus Universiteit Rotterdam).

De Griffiedag is gratis en zal plaatsvinden bij ProDemos in Den Haag, vanzelfsprekend volgens de dan geldende richtlijnen rondom het coronavirus. Meld je aan via prodemos.nl/griffiedag.

Foto: iStockphoto.com / Allard1

Gezocht: leden docentenpanel

De coronacrisis heeft veel teweeggebracht. Met elkaar zoeken we naar het nieuwe normaal en proberen we het onderwijs in te richten voor een anderhalvemetersamenleving. Wij willen er bij ProDemos voor zorgen dat ons aanbod aansluit bij wat jij als docent of schoolleider echt nodig hebt. Heb je daar ideeën over en wil je die met ons delen? Meld je dan aan voor ons docentenpanel via prodemos.nl/docentenpanel

Directeur Eddy Habben Jansen vertrekt bij ProDemos

Na goed overleg tussen de raad van toezicht van ProDemos en de directeur, de heer E.M. Habben Jansen, is besloten dat de heer Habben Jansen ProDemos gaat verlaten. De raad is de heer Habben Jansen zeer erkentelijk voor alle inspanningen gedurende de afgelopen 29 jaar. Onder leiding van de heer Habben Jansen heeft de organisatie een grote

groei doorgemaakt en zijn de bezoekersaantallen fors gestegen.

ProDemos staat nu voor een nieuwe fase waarin de organisatie verder dient te worden versterkt, zodat zij een adequate bijdrage kan blijven leveren aan het vergroten van het vertrouwen in de democratische rechtsstaat.

Even schakelen: ProDemos tijdens de coronacrisis

‘Stel je voor’, mijmerde een enkeling bij ProDemos ergens in februari, ‘dat dat virus actief wordt in Nederland. Dan zou ons gebouw de ideale besmettingshaard zijn, met die honderden scholieren die elke dag naar ons toe komen uit alle hoeken van het land. Zouden we dan misschien – hypothetisch hè – tijdelijk moeten sluiten?’

Het leek ondenkbaar. Niet meer dan een gedachte-oefening van iemand die te veel apocalyptische films had gezien. Maar op maandag 9 maart belden we alle scholen uit Noord-Brabant af, en drie dagen daarna ook alle andere scholen. Dat zorgde bij docenten soms voor de nodige paniek: die moesten binnen een dag iets regelen om hun klassen toch op school op te vangen. Datzelfde weekend nog bleek dat de scholen zelf ook dicht moesten.

VOORRAAD DONEREN EN NAAR DE CLOUD

Ook alle gastlessen en evenementen werden geannuleerd, en onze medewerkers kregen te horen dat ze thuis moesten blijven. Voor een deel van hen betekende het dat ze hun werk niet meer konden doen: een klas rondleiden lukt niet in je huiskamer. Voor anderen raakte het werk juist in een stroomversnelling: de ICT-afdeling besloot om de al voorgenomen migratie naar ‘de cloud’ in vliegende vaart door te voeren

We hebben de contacten aangehaald met zusterorganisaties door heel Europa, om ervaringen te verzamelen over ‘democratie in crisistijd’.

(en werd tussendoor platgebeld met vragen over inlogproblemen en ander computerleed).

Sommige collega's kwamen nog snel een laptop, hun aantekeningen of hun kantoorplantje ophalen. De facilitaire dienst zorgde dat de voorraad etenswaren voor de kantoorlunch naar een voedselbank werd gebracht. Eén collega meldde vrolijk dat hij een muis had gesignaleerd op de ICT-afdeling. Een levende, die kennelijk genoot van de onverwachte rust in het gebouw.

ALTERNATIEVE PROGRAMMA'S

Na die eerste verbijstering gingen we weer serieus aan het werk en we verzonden alternatieve lesprogramma's, waarin het motto 'leren door te ervaren' nog steeds zo veel mogelijk voorop staat:

- Voor schoolklassen die in deze periode naar Den Haag hadden zullen komen, is er 'Politiek Online': een videogesprek met een Kamerlid, voorbereid en gemoderd door een ProDemosbegeleider.

- Voor wegvallende gastlessen zijn er online versies van 'Belastingbazen' en grondrechten', ook onder begeleiding van gastdocenten van ProDemos, die daarvoor een extra training hebben gekregen.
- Voor alle docenten: lesbrieven met materiaal over besluitvorming en grondrechten tijdens de coronacrisis.

Voor het bredere publiek, dat ook naar onze debatten en lezingen komt, lanceerden we de ProDemos Podcast, waarin we afleveringen maken over allerlei onderwerpen die met democratie en rechtsstaat te maken hebben, zoals politieke cultuur in tijden van corona en solidariteit in Europa. Daarnaast hebben we de contacten aangehaald met zusterorganisaties door heel Europa, om ervaringen te verzamelen over 'democratie in crisistijd'. En intussen bezinnen we ons op de periode vanaf september...

Bekijk het overzicht op prodemos.nl/corona-aanbod

Online trainingsdag nieuwe gastdocenten

Nieuwe begeleiders die voor ProDemos als gastdocent bij scholen, rechtbanken, provincie- en gemeentehuizen aan de slag gaan, krijgen normaal gesproken een trainingsdag en een inwerktraject. Omdat er de afgelopen periode in verband met de coronamaatregelen geen programma's werden georganiseerd, hebben we deze trainingsdag in maart voor het eerst digitaal laten plaatsvinden. De nieuwe begeleiders konden zich thuis voorbereiden met alle handelingen, om vervolgens via een videobelverbinding alle praktische en inhoudelijke vragen te kunnen stellen. Ook kregen ze een training om hun didactische vaardigheden te vergroten. Zo zorgen we ervoor dat onze nieuwe collega's wel direct betrokken worden bij de organisatie in een periode waarin ze niet direct aan de slag kunnen en dat ze sneller ingewerkt kunnen worden als er weer gastlessen gegeven worden.

Luister nu: De ProDemos Podcast

Dit voorjaar lanceerden we de ProDemos Podcast, een podcast waarin gasten uit politiek, wetenschap, rechtspraak, onderwijs en media allerlei onderwerpen bespreken die met democratie en rechtsstaat te maken hebben.

PODCAST 'LOGISCHE KEUZE'

Met het uitbreken van de coronacrisis werden de publieksactiviteiten die ProDemos elke twee weken organiseert afgelast. Collega's van de ProDemos Academie gingen aan de slag met nieuwe formats om deze evenementen, zoals het Politiek Café, Film & Debat en de collegereeksen, te kunnen vervangen, in elk geval tot september.

De stap naar audio was snel gemaakt, vertelt projectleider Nathalie Nijs, want telefoongesprekken opnemen was

technisch gezien relatief makkelijk te realiseren. 'Het was een logische keuze, ook omdat de moderatoren waarmee we samenwerken bij onze publieks-evenementen al goede interviewers zijn. Voor hen en voor ons is het fijn dat ze nu op een andere manier voor ons aan de slag kunnen.'

BEGRIJPELIJKE VERDIEPING

Het publiek speelt bij de evenementen van ProDemos een belangrijke rol en er is altijd veel interactie. Toch denkt Nijs dat de reguliere bezoekers zeker ook

zitten te wachten op de podcast. ‘Onze bezoekers zijn mensen die verdieping zoeken en de achtergronden achter het nieuws willen weten. Wij zorgen ervoor dat die verdieping beschikbaar is, maar wel voor iedereen begrijpelijk blijft.’ De organisatie onderzoekt ook de mogelijkheden om interactie toe te voegen aan de podcast. ‘Misschien kunnen we binnenkort audio, video en chat combineren.’

TOEGANKELIJKHEID

ProDemos vindt het belangrijk dat de politiek toegankelijk is voor iedereen. Dat geldt ook voor informatie over die politiek, democratie en rechtsstaat. Van elke aflevering van de podcast is daarom ook een transcript beschikbaar, een woordelijk verslag van het gesprek. Op die manier is de podcast ook toegankelijk voor mensen met een auditieve beperking.

TOEKOMST: STEMWIJZER SPECIAL?

Hoewel de podcast is ontstaan als alternatief voor de publieksevenementen in Den Haag, is het de bedoeling dat de podcast in de toekomst een breed scala aan onderwerpen gaat behandelen. De organisatie is enthousiast over de mogelijkheden. Nijs: ‘We ontwikkelen bij ProDemos constant nieuwe programma’s en werken met veel interessante mensen samen. Het lijkt ons geweldig om het grotere publiek, dat ons misschien maar van één ding kent, daarin mee te nemen en nieuwe inzichten te laten opdoen.’

Nijs denkt dan al een aantal maanden vooruit, naar aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen, bijvoorbeeld. ‘Mensen zijn altijd erg benieuwd naar hoe onze StemWijzer totstandkomt. Misschien maken we daar wel een speciale serie over.’

FEEDBACK

De organisatie heeft positieve reacties gehad van test-luisteraars, maar hoort graag van luisteraars wat er beter kan. Ook kunnen luisteraars ideeën

inbrengen voor nieuwe afleveringen. Luisteraars kunnen hun feedback geven via Twitter, Instagram of via e-mail op info@prodemos.nl. ‘Bij voorkeur constructief,’ grapt Nijs. ‘We zitten nog in de experimentele fase. Het is helemaal nieuw voor ons, dus laat ons vooral ook weten wat er al goed gaat.’

OVERAL VERKRIJGBAAR

De podcast is te beluisteren via Spotify, Apple Podcasts en de meeste andere podcastapps. Via de website luisteren kan via anchor.fm/prodemos.

Nijs hoopt dat veel mensen de podcast gaan luisteren: ‘ProDemos werkt op het snijvlak van politiek, wetenschap en onderwijs. De verbindende factor is dat we onderwerpen bekijken door de lens van democratie en rechtsstaat. Als je die twee thema’s interessant vindt, is onze podcast echt iets voor jou.’

Van elke aflevering van de podcast is daarom ook een transcript beschikbaar, een woordelijk verslag van het gesprek.

anchor.fm/prodemos

De digitale docent: maatschappijleer geven tijdens corona

Toen de scholen door de coronamaatregelen sloten, moesten ook scholen overstappen naar een digitale omgeving. Dat is flink wennen, zowel voor leerlingen als docenten. ProDemos sprak met drie docenten maatschappijleer en maatschappijwetenschappen over digitaal lesgeven.

‘Het is eigenlijk heel erg saai geworden allemaal,’ concludeert Christine Elout-de Jong, docent op het Montessoricollege in Beek. Een keer per week geeft ze (digitaal) klassikaal les. Daarna sturen de leerlingen via de mail antwoorden op, die nagekeken teruggestuurd worden. Martijn Blom, docent op het d’Oultremontcollege in Drunen, merkt op dat het de kleine dingen zijn die het lastiger maken. ‘De interactie met leerlingen is minder. Je ziet elkaar niet en grapjes maken lukt niet echt. Het komt allemaal wat minder goed uit de verf.’

FEEDBACK

Maar de digitale omgeving heeft ook zijn voordelen. Zo is er meer tijd voor

uitgebreidere feedback. Elout-de Jong: ‘Ik kan dieper gaan dan alleen het cijfer opnoemen.’ Maar het werkt ook de andere kant op. ‘Ik krijg veel meer feedback op wat ik vertel,’ vertelt Koen Vossen, docent op het KSE in Etten-Leur. ‘Veel leerlingen die normaal wat stiller zijn en gebukt gaan onder

groepsdruk durven een persoonlijk bericht te sturen als ze iets niet snappen.’ Het is een ontwikkeling waar meer docenten zich in kunnen vinden. ‘Waarschijnlijk omdat ze nu makkelijker een vraag kunnen stellen als ze een opdracht inleveren,’ merkt Blom op.

‘Veel leerlingen die normaal wat stiller zijn en gebukt gaan onder groepsdruk durven een persoonlijk bericht te sturen als ze iets niet snappen.’

Foto: iStockphoto.com / fizkes

Toch blijft het lastig om in te schatten of leerlingen echt meedoen. In sommige opzichten is dat niets anders dan in het klaslokaal zelf, volgens Blom: 'Je ziet dat leerlingen ingelogd zijn, maar je weet niet zeker of ze echt meedoen. Maar in de klas is fysieke aanwezigheid ook niet altijd mentale aanwezigheid.'

DIGITALE LESSEN IN DE TOEKOMST

Wanneer de coronacrisis voorbij is, is er ook de kans om te reflecteren op het nut van digitaal lesgeven. Welke toekomst heeft het? De docenten zijn het erover eens dat lesgeven in een fysiek klaslokaal de voorkeur blijft hebben, maar zien zeker het nut van digitale lessen. Zo biedt het een oplossing voor leer-

lingen met medische ongemakken. Elout-de Jong kan zich voorstellen dat het ook voor leerlingen fijn is om de keuze te hebben om sommige lessen thuis te kunnen volgen. Of zoals Blom stelt: 'We waren een analoge school en zijn in een week een digitale school geworden. Het zou zonde zijn om niets met die nieuwe vaardigheden te doen.'

Kamerlid op de webcam

Om leerlingen toch nog in contact te laten komen met Kamerleden heeft ProDemos het onderdeel Kamerlid in de Klas opgezet: via de webcam gaan leerlingen onder leiding van een begeleider van ProDemos in gesprek met Kamerleden en kunnen ze al hun vragen stellen. Zo ook de klas van Koen Vossen, docent maatschappijleer in Etten-Leur:

HOE VERLIEP HET GESPREK?

Goed. Door de leerlingen tien minuten van tevoren uit te nodigen in een call konden we ze nog helpen met technische problemen. Het gesprek daarna beviel heel goed.

HOE BELANGRIJK ZIJN DEZE GESPREKKEN TIJDENS DE CORONACRISIS?

Deze gesprekken zijn juist nu heel belangrijk. Politiek is veel voelbaarder nu, leerlingen zien echt wat de overheid kan. De politicus of politica is op deze manier geen abstract figuur in de Tweede Kamer meer, maar een mens met een hond op schoot.

ZIT ER VERSCHIL TUSSEN DE DIGITALE EN FYSIEKE GESPREKKEN?

Door de anonimiteit is er een andere dynamiek, maar durven leerlingen ook meer vragen te stellen. Normaal helpen de begeleiders leerlingen op weg om vragen te stellen, nu kwamen de leerlingen er veel meer zelf mee. Achter de schermen kan ik ze ook meer helpen met het formuleren van vragen. Dat is heel fijn.

Met jouw klas meedoen? Kijk op prodemos.nl/politiekonline/

Begeleiders aan het woord

Het zijn de begeleiders van ProDemos die onze educatieve programma's tot leven brengen. Bij ProDemos zijn meer dan honderd begeleiders actief. Sommige begeleiders werken meerdere dagen per week voor ons, andere slechts een paar uur per maand. Ook hun werkzaamheden verschillen. Sommigen nemen dagelijks schoolklassen mee door politiek Den Haag, anderen geven gastlessen op scholen of rechtbanken of begeleiden een Kindergemeenteraad. Begin dit jaar volgden we drie begeleiders in Den Haag tijdens hun werk en maakten we videoprofielen die te zien zijn via prodemos.nl/begeleider of op ons YouTubekanaal.

In deze nieuwsbrief vertellen Claire, Maria en Omar over hun werk en waarom ze het zo belangrijk vinden dat scholen een bezoek brengen aan politiek Den Haag.

'Ik maak politiek concreet voor leerlingen'

Maria Gayed (3,5 jaar begeleider bij ProDemos)

'Ik denk dat een bezoek aan de Tweede Kamer een must is voor alle scholieren. Onze programma's laten de politiek leven. Ik maak het concreet door aan het begin van elk programma te vragen: 'Als je iets in Nederland zou willen veranderen, wat zou dat dan zijn?' Een voorbeeld kan zijn meer hulp bij het vinden van een stage. Dan gebruik ik zo'n tastbaar antwoord van de leerlingen tijdens mijn programma om te laten zien hoe zoiets wel of niet tot stand komt en hoe

zij hun stem hierin kunnen laten doorklinken.'

'Voor docenten blijft dat moment dat politiek tot leven kwam een referentiepunt voor verdere lessen over onze rechtsstaat en democratie. Ook krijgen docenten vaak een ander kijkje in de meningen van hun leerlingen. Door op de plek te zijn waar alle actie plaatsvindt, voelen leerlingen zich meer aangesproken en open om hun mening te geven en met elkaar in gesprek te gaan.'

‘Docenten zien leerlingen in andere setting’

Claire Neeleman (2 jaar begeleider bij ProDemos)

‘Het helpt echt bij de belevingswereld van leerlingen om de dingen die je in de klas leert in het echt te zien. Politiek blijft toch voor veel leerlingen een ver van je bed show. Bij een bezoek leren leerlingen dat politiek meer is dan alleen stemmen als je 18 bent. Het werk dat politici hier doen heeft invloed op

het dagelijkse leven en dat merkt iedereen hier.’

‘Ik merk vaak dat docenten de kans aangrijpen om tijdens een bezoek ook hun kennis van de politiek weer een beetje op te frissen. Zo beantwoord ik veel vragen over verschillende Kamer-

leden, waar ze zich mee bezighouden bijvoorbeeld. Daarnaast zien docenten hun leerlingen ook in een andere setting. Opeens hebben de leerlingen de kans om interactief met de leerstof bezig te zijn en dat vinden docenten vaak ook tof om te zien.’

‘Goed ijkpunt voor docent’

Omar Bounaanaa (2 jaar begeleider bij ProDemos)

‘Als Nederlander ben je onvoorwaardelijk onderdeel van onze samenleving. In Den Haag krijgen leerlingen misschien voor het eerst de kans om te ervaren en te zien hoe politiek werkt en hoe zij invloed kunnen hebben. De wereld is groter dan alleen het klaslokaal en er zijn verwachtingen naast school. Door uit de normale omgeving te worden getrokken krijgen de leerlingen de

mogelijkheid om politiek van dichtbij mee te maken. Het abstracte wordt tastbaar voor de leerlingen.’

‘Het is ook gewoon leuk even weg te zijn van de dagelijks sleur met je klas. Beschouw het als avontuur. Voor de docent is het een goed ijkpunt voor waar je leerlingen zijn qua niveau en wat je ze nog kunt leren.’

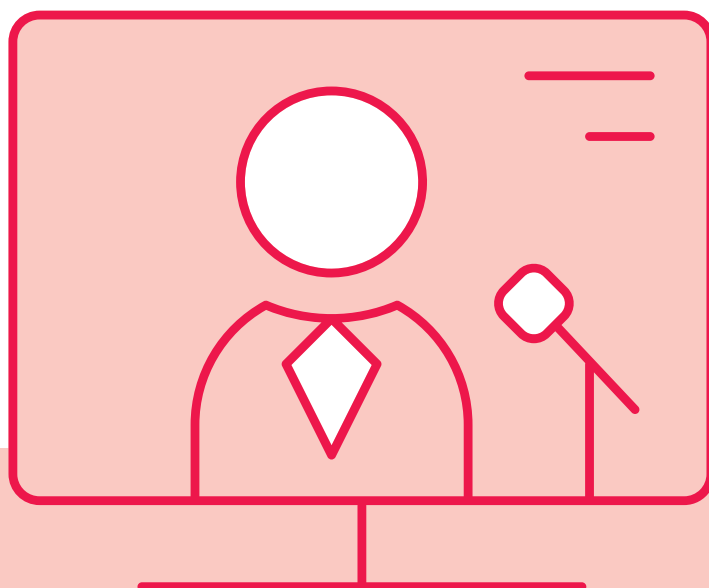
Volgend schooljaar zelf komen?

ProDemos werkt er hard aan om te zorgen dat scholen ook volgend schooljaar politiek Den Haag kunnen bezoeken. Hoe dat eruit gaat zien, is nu nog onduidelijk, maar op prodemos.nl/voorscholen kun je al wel een bezoek plannen. Wil je op de hoogte worden gehouden van de ontwikkelingen, meld je dan aan voor de Educatienieuwsbrief via prodemos.nl/nieuwsbrief.

Bekijk de video's van Claire, Maria en Omar op youtube.com/prodemosdenhaag in de playlist “Werken bij ProDemos”

Lokale democratie in tijden van corona

Er was een speciale noodwet voor nodig om ervoor te zorgen dat de lokale politiek online besluiten mocht nemen. Gemeenten en andere decentrale overheden kregen meer mogelijkheden om ook digitaal de boel te laten draaien. Maar wat zijn de effecten van deze digitalisering voor onze democratie en voor de politici zelf? ProDemos sprak met ervaringsdeskundigen en wetenschappers.

‘Ik ben mijn partij begonnen omdat ik zag dat de lokale politiek verder van de inwoners afstond dan eigenlijk zou moeten,’ vertelt **Marjet Woldhuis**, fractievoorzitter van 100% Groningen. ‘Mijn partij onderscheidt zich doordat we de burger veel meer bij gemeentelijke onderwerpen betrekken. Dat doen we normaal gesproken met interviews. Omdat dat nu niet meer gaat, houden we nu livesessies op Facebook, waarbij mensen vragen aan mij kunnen stellen.’ Woldhuis mist hierin wel interactie: ‘Zij zien alleen mij, ik hen niet.’

Ook in de raadsvergaderingen speelt dat gebrek aan interactie de deelnemers parten, vindt Woldhuis. ‘Je mist de non-verbale communicatie tussen raadsleden, zodat interrupteren bijna onmogelijk is. Online vergaderingen zijn sowieso niet optimaal. Stemmen werkt anders, soms mogen alleen de fractievoorzitters stemmen voor hun hele partij.’ Woldhuis is blij dat de vergaderingen openbaar blijven, maar technische problemen zorgen soms wel voor vertraging. ‘De laatste raadsvergadering duurde 8 uur! Dat is eigenlijk te lang. Maar het werk kan in elk geval wel doorgaan.’

Ook **Frank Dales**, burgemeester van Velsen, moest even wennen. 'In gemeente Velsen wonen bijna 70.000 mensen en ik ben burgemeester van hen allemaal. Ik houd ervan om direct contact met mijn inwoners te hebben. Via individuele gesprekken, bedrijfsbezoeken, bijeenkomsten bij scholen, sportclubs, maatschappelijke organisaties enzovoort. Door corona gaat dat nu niet.' Daarom gaat ook Dales live op Facebook. 'Tijdens de gesprekken ben ik voor alle deelnemers te zien en te horen, en via hun toetsenbord kunnen ze opmerkingen en vragen aan mij voorleggen. Daar zitten ook kritische vragen bij, bijvoorbeeld over maatregelen die mensen te streng vinden. Of andersom: dat mensen of ondernemingen zich niet houden aan de maatregelen en dat we dit als gemeente beter in de gaten moeten houden.'

Het zijn veel verschillende vragen, vertelt Dales. 'Voor zover mogelijk beantwoord ik ze, maar soms heb ik op een vraag ook niet meteen het antwoord paraat. Mijn medewerkers gaan hiermee aan de slag en zorgen dat er na de sessie alsnog een antwoord gegeven wordt.'

Sarah de Lange, bijzonder hoogleraar Politicologie aan de Universiteit van Amsterdam, ziet een kans voor meer betrokkenheid. 'Het is laagdrempeliger om vanuit huis even aan te schuiven bij een vergadering dan om naar het gemeentehuis te gaan en in de raadzaal plaats te nemen.' Dat het voor gemeenteraden flink schakelen is, vindt De Lange niet gek. 'De wet ziet er op zich heel netjes uit. Het is alleen wennen voor de meeste gemeenteraden hoe je dat nu praktisch doet. Het is logisch dat dat bij de allereerste vergadering niet helemaal goed gaat.'

Julien van Ostaaijen, lector Recht en Veiligheid Avans Hogeschool en universitair docent bestuurskunde Tilburg University, is positief over deze voorbeelden, maar wil ook waarschuwen: 'Uit onderzoek weten we dat het overgrote deel van de mensen niet geïnteresseerd is in lokale politiek. Politici en bestuurders moeten zich online dus niet beperken tot hun eigen kanaal, maar actief op zoek naar digitale initiatieven en bijeenkomsten waar de vele inwoners die zich niet spontaan aanmelden voor politieke of bestuurlijke initiatieven, wél uit zichzelf komen. Dat is niet eenvoudig, veel inwoners zijn fysiek al lastig te bereiken, laat staan digitaal. Maar het is wel wat je van betrokken politici en bestuurders mag verwachten.'

'Je mist de non-verbale communicatie tussen raadsleden, zodat interrumpen bijna onmogelijk is.'

Luistertip!

Professor Sarah de Lange was te gast in de eerste aflevering van de ProDemos Podcast om te praten over de effecten van de coronacrisis op onze democratie. Beluister de aflevering in je favoriete podcastapp of via anchor.fm/prodemos

Column

Een taboe doorbroken in een sober parlement

Tom Kunzler is adviseur in de publieke sector en mede-initiatiefnemer van de petitie 'Steun de Kamer'.

De Nederlander komt er bekaaid vanaf als het gaat om zijn volksvertegenwoordigers. We hebben 13 Kamerleden per één miljoen Nederlanders. Minder dan in alle Scandinavische landen, het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Frankrijk en België. Dit hoeft geen probleem te zijn met genoeg fractiemedewerkers die Kamerleden ondersteunen in hun werk. Gemiddeld heeft een Kamerlid echter slechts één fractiemedewerker, terwijl de minister een heel ministerie vol ambtenaren tot zijn of haar beschikking heeft.

De balans tussen het aantal ambtenaren dat een minister ondersteunt en het aantal ondersteuners van ons parlement is schrikbarend scheef. Met vaak één medewerker proberen de Kamerleden op te boksen tegen de stroom dossiers, debatten en mails. Dit terwijl de versplintering van het politieke landschap zorgt voor kleinere fracties en grotere portefeuilles bij de Kamerleden. Het kabinet heeft een steeds grotere kans dat Kamerleden niet genoeg tijd hebben om zich écht vast te bijten in dossiers en dat bedreigt de kerntaak van onze controlerende macht.

Binnenskamers klaagden Kamerleden hier al langer over, maar uit angst om voor zakkenvuller uitgemaakt te worden uitten ze deze kritiek zelden publiekelijk. Tot in 2019 het juiste moment aanbrak. De economie draaide goed en er was geld te verdelen. Diverse Kamerleden zoals Zihni Özdil, Alexander Pechtold en Arno Rutte stopten en klaagden over de gebrekkige ondersteuning. Ik startte zelf uit frustratie een petitie voor meer ondersteuning voor Kamerleden, die getekend werd door

‘Het kabinet heeft een steeds grotere kans dat Kamerleden niet genoeg tijd hebben om zich écht vast te bijten in dossiers’

31 maatschappelijke organisaties, bedrijven, public affairs bureaus en wetenschappers. Historicus Geerten Waling startte een burgerpetitie. Journalist David van der Wilde interviewde 49 Kamerleden die het probleem anoniem bevestigden.

Dit alles zorgde ervoor dat D66 de handschoen durfde op te pakken en een motie opstelde. Het onderhandelen begon en tot ieders verbazing haalde de motie een ruime meerderheid tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen. 10 miljoen euro extra voor inhoudelijke ondersteuning van onze Kamerleden vanaf 2020. Dat is een medewerker per Kamerlid extra en ruimte voor het doorgroeiën van het bestaande personeel. Nog steeds niet de handvol medewerkers dat Europarlementariërs of Britse Lagerhuisleden hebben, maar een mooi begin. Nu maar hopen dat de extra miljoenen beschikbaar blijven nu de overheid vele miljarden investeert om de schadelijke gevolgen van de coronacrisis te verminderen. Want juist nu is extra democratische controle op de coronamiljarden hard nodig!

Save the Date: Nacht van de Dictatuur

Op donderdag 26 september slaan De Balie, TivoliVredenburg, Studium Generale Groningen en ProDemos de handen ineen voor de tiende editie van de Nacht van de Dictatuur. Tijdens dit jubileumjaar van de Nacht van de Dictatuur staan we stil bij de gevolgen van de coronacrisis voor de democratie en rechtsstaat. In verband met de coronamaatregelen vindt het festival deze september (grotendeels) digitaal plaats. Verwacht een avond waarop je aan het denken wordt gezet over de effecten van deze pandemie op de democratie in binnen- en buitenland. Want: hoe coronaproef is de democratie eigenlijk?

nachtvandedictatuur.nl

Verbeterplan Huis op orde

Op verzoek van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft ProDemos een integraal verbeterplan opgesteld. Aanleiding hiertoe waren de rapporten van de onderzoekscommissie en de visitatiecommissie die eind oktober 2019 verschenen over ProDemos.

In 2019 zijn al verschillende stappen gezet om de organisatie verder te professionaliseren en te werken aan een veilige werkomgeving voor alle medewerkers. In 2020 en de jaren daarna gaan we hiermee voort. In het verbeterplan staat beschreven welke concrete acties we hierbij voor ogen

hebben. We zijn ervan overtuigd dat we met de acties in dit verbeterplan de organisatie stevig (blijven) neerzetten. ProDemos zal met haar activiteiten nu en in de toekomst blijven bijdragen aan het vertrouwen van burgers in de democratische rechtsstaat.

Op de hoogte blijven van onze activiteiten en evenementen? Meld je dan aan voor de digitale Activiteitenladder, onze maandelijkse nieuwsbrief. prodemos.nl/nieuwsbrief

Tot september organiseert ProDemos geen Politiek Café, Film & Debat of collegereeks die bezoekers fysiek kunnen bijwonen. We onderzoeken hoe we deze (en nieuwe) formats kunnen vormgeven volgens de richtlijnen van de anderhalvemetersamenleving. Blijf op de hoogte via onze social mediakanalen en prodemos.nl/agenda.

ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, het waterschap, de provincie, het land en Europa.

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

Deze nieuwsbrief is een uitgave van ProDemos en verschijnt 5x per jaar. Abonneer je gratis op prodemos.nl/nieuwsbrief

Wil je de nieuwsbrief niet meer ontvangen? Mail dan je naam en adres naar info@prodemos.nl.

Redactie
Afd. Communicatie
Basisontwerp
Studio Duel
Fotografie
Bart van Vliet
Lay-out
Puntspatie [bno]
Druk
Bendion Mailsupport BV

ProDemos
Hofweg 1H
2511 AA Den Haag

(070) 757 02 00
info@prodemos.nl
www.prodemos.nl

